T095 ATĐ 7 (15) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q14-Kiền Độ Tạp-Nhân

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 14
Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP

Phaåm 3: NHAÂN, Phaàn 2

Coù khi naøo haønh duyeân voâ minh, khoâng duyeân minh hay chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao nhaân voâ minh vaø minh maø soaïn luaän naày? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì yù ngöôøi soaïn kinh muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Voâ minh traùi vôùi minh, minh sai traùi vôùi voâ minh, voâ minh laøm ñoái trò cho minh, minh laøm ñoái trò cho voâ minh. Laïi coù thuyeát noùi: Vì ñeàu laø khoâng coù ñaàu, neân ñeàu laø chín loaïi, ñeàu laø caên baûn. Voâ minh laø caên baûn cuûa khôûi taùc phaùp, minh laø caên baûn cuûa phaàn vaéng laëng. Coù phaûi haønh duyeân voâ minh, cho ñeán noùi roäng? Choã naøo cuõng noùi roäng teân caùc haønh, nhö noùi: Voâ minh duyeân haønh. Ngöôøi A-tyø-ñaøm noùi nhö theá: Trong ñaây noùi naêm aám cuûa thôøi laø haønh Toân giaû Cuø-sa noùi raèng: Trong ñaây noùi nghieäp laø haønh, nhö noùi: Coù haønh vi haïi ngöôøi. Trong ñaây noùi nghieäp baát thieän laø haønh, nhö noùi: Khoâng coù haønh vi haïi ngöôøi. Trong ñaây noùi nghieäp thieän laø haønh, nhö noùi: Taïo ra haønh höõu vi, nhö noùi: Moät phen taïo ra haønh höõu vi. Trong ñaây noùi: Söï lo nghó laø haønh, nhö noùi: Naêm aám, saéc, phaùp taâm, taâm sôû, taâm baát töông öng haønh, voâ vi. Trong ñaây noùi: Taâm baát töông öng haønh aám laø haønh, nhö noùi: Coù saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc naày. Trong ñaây noùi: Taâm töông öng, baát töông öng, naêm aám laø haønh, nhö noùi: Ba haønh nghóa laø thaân, mieäng, yù. Thaân haønh laø hôi thôû ra vaøo, khaåu haønh laø giaùc quan, yù haønh laø töôûng, tö. Trong ñaây noùi töôûng aám vaø phaàn ít cuûa hai aám laø haønh, nhö noùi: Ba haønh coù phaàn phöôùc, chaúng phaûi phaàn phöôùc, phaàn

baát ñoäng. Trong ñaây noùi nghieäp thieän, baát thieän laø haønh, nhö noùi: Haønh coù naêm loãi. Trong ñaây noùi: Phaùp baát thieän laø haønh, cuõng noùi laø khoå xuùc. Laïi coù thuyeát noùi: Trong ñaây noùi: Naêm thuû aám laø haønh, nhö noùi: Ngöôøi thoâng minh khoâng duøng haønh xaû haønh, nhö noùi caùc haønh voâ

thöôøng. Trong ñaây noùi naêm thuû aám laø haønh, nhö noùi: Vaéng laëng laø vui. Trong ñaây noùi vaéng laëng laø vui. Trong ñaây noùi: Söï vaéng laëng laø haønh voâ laäu cuûa soá phaùp chaúng phaûi thöôøng dieät, nhö noùi: Caùc haønh voâ thöôøng, caùc phaùp voâ ngaõ, Nieát-baøn vaéng laëng. Trong ñaây noùi: Taát caû phaùp höõu vi laø haønh. Kinh naày cuõng noùi: Taát caû caùc phaùp höõu vi laø haønh. Neáu noùi haønh töông töï, thì goàm coù möôøi moät thöù: Coõi Duïc coù boán thieän, baát thieän, aån moät, khoâng aån moät, coõi Saéc coù ba thieän, aån moät, khoâng aån moät, coõi Voâ saéc cuõng theá vaø haønh voâ laäu. Voâ minh vaø minh chaúng phaûi nhaân cuûa haønh thieän coõi Duïc vì laøm ba duyeân: duyeân thöù lôùp, duyeân caûnh giôùi, duyeân oai theá. Voâ minh laøm boán nhaân cho haønh vi baát thieän, ñoù laø nhaân töông öng, nhaân coäng sinh, nhaân töông töï vaø nhaân bieán. Vì laøm boán duyeân, minh chaúng phaûi nhaân voâ minh, vì laøm hai duyeân: duyeân caûnh giôùi vaø duyeân oai theá. Voâ kyù aån moät coõi Duïc cuõng gioáng nhö vaäy. Voâ minh chaúng phaûi nhaân voâ kyù aån moät tröø baùo voâ minh, vì laøm ba duyeân: duyeân thöù lôùp, caûnh giôùi vaø oai theá. Minh chaúng phaûi nhaân cuûa voâ minh, maø laø laøm moät duyeân: duyeân oai theá. Voâ minh laøm moät nhaân cho cuûa voâ minh, ñoù laø nhaân baùo, laøm boán duyeân ñoù laø: nhaân duyeân, thöù lôùp duyeân, duyeân caûnh giôùi, duyeân oai theá. Minh chaúng phaûi nhaân cuûa voâ minh maø laøm moät duyeân laø duyeân oai theá. Voâ minh chaúng phaûi nhaân cuûa haønh ñoäng thieän coõi Saéc cho minh, vì laøm ba duyeân, tröø nhaân duyeân. Voâ minh laøm boán nhaân cho haønh voâ kyù aån moät cuûa coõi Saéc, ñoù laø: nhaân töông öng, nhaân coäng sinh, nhaân töông töï vaø nhaân bieán. Vì laøm boán duyeân: minh chaúng phaûi nhaân cuûa voâ minh, vì laøm hai duyeân: duyeân caûnh giôùi, duyeân oai theá. Minh chaúng phaûi nhaân cuûa haønh khoâng aån moät coõi Saéc cho voâ minh. Voâ minh laø laøm ba duyeân, tröø nhaân duyeân. Minh vì laøm moät duyeân, ñoù laø duyeân oai theá, coõi Voâ saéc cuõng gioáng nhö vaäy. Voâ minh vaø haønh voâ laäu, tröø minh ban ñaàu, caùc haønh voâ laäu khaùc chaúng phaûi nhaân, vì laøm hai duyeân: duyeân caûnh giôùi vaø duyeân oai theá. Minh vaø töông töï voâ minh: laøm ba nhaân: nhaân töông öng, nhaân coäng sinh, nhaân töông töï, vì laøm boán duyeân minh ban ñaàu chaúng phaûi nhaân cho voâ minh, maø laøm hai duyeân: duyeân caûnh giôùi vaø duyeân oai theá. Voâ minh chaúng phaûi nhaân cho minh ban ñaàu, maø laøm moät duyeân vaø duyeân oai theá. Caùc thuyeát nhö treân ñaây laø toùm taét Tyø-baø-sa.

Hoûi: Coù phaûi haønh duyeân voâ minh, khoâng duyeân minh chaêng? Ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì khoâng coù haønh naøo coù duyeân vôùi voâ minh maø khoâng coù duyeân vôùi minh. Hoûi: Coù haønh naøo coù duyeân vôùi minh, khoâng coù duyeân vôùi voâ minh hay khoâng? Ñaùp: ÔÛ ñaây cuõng khoâng. Vì sao? Vì khoâng coù haønh naøo coù duyeân vôùi minh maø khoâng coù duyeân vôùi voâ minh Hoûi: Coù haønh naøo coù duyeân vôùi voâ minh vaø minh hay khoâng? Ñaùp: Coù. Vì sao? Vì chuùng sinh töø laâu nay khoâng coù chuùng sinh naøo khoâng cheâ bai ñaïo, cho laø chaúng phaûi ñaïo. Chuùng sinh ñoù veà sau naày ñöôïc lôïi haønh, ôû ñòa khaùc cuõng khieán taêng tröôûng, cho ñeán noùi roäng. Lôïi haønh cuûa Ñòa laø: Ñöôïc

ruoäng, ñaát, vöôøn, röøng, hoa quaû. Vöông haønh laø: Ñöôïc laøm vua ôû vuøng bieân ñòa, nhö vua Ma-thoá-la, v.v... Ñaïi vöông haønh laø: Ñöôïc laøm vua ôû moät phöông, nhö vua Cuø-sa, vua Voâ-luaân-ñoà, Taàn thieân töû v.v... vua Chuyeån luaân haønh laø: Ñöôïc laøm vua boán chaâu thieân haï. Laïi coù thuyeát noùi: Vöông haønh laø: Ñöôïc laøm vua moät phöông, nhö vua Cuø-sa, voâ-luaân-ñoà, Taàn thieân töû ,v.v... Ñaïi vöông haønh laø: Ñöôïc laøm thaùi töû cuûa vua Chuyeån luaân, ñaõ leân ngoâi vua, baûy baùu chöa ñeán. vua Chuyeån luaân haønh laø: Ñaõ leân ngoâi vò vua, baûy baùu töï ñeán. Laïi coù thuyeát noùi: Ñòa lôïi haønh laø: Choã taát caû ñòa, cao sang ôû trong ñoù. Vöông haønh laø: Ñöôïc laøm tieåu vöông, quyeán thuoäc cuûa vua chuyeån luaân. Ñaïi vöông haønh laø: ÔÛ ngoâi vò Thaùi töû cuûa vua chuyeån luaân. vua Chuyeån luaân haønh laø: Ñöôïc laøm vua boán chaâu thieân haï, baûy baùu töï ñeán. Do nhaân duyeân naày, xoay vaàn sinh, laøm cho caùc chuùng sinh vaø haït gioáng, coû thuoác, caây coái ñeàu ñöôïc sinh tröôûng. Cuõng do thu thueá ñuùng phaùp, do nghieäp löïc naày neân ñaõ laøm cho haït gioáng ngoaøi ñeàu ñöôïc taêng tröôûng. Caùc nghóa treân ñaây, nay seõ noùi roäng: Nhö caùc ngoaïi ñaïo thaáy tuoåi thoï cuûa mình coù taêng, coù giaûm, taâm sinh ra chaùn lìa. Laïi vì khoå oaùn gheùt maø gaëp maët, khoå yeâu maø phaûi chia ly caùch bieät, ngöôøi taïi gia bò eùp ngaët do caùc khoán khoå, beøn ñi xuaát gia. Ñaõ xuaát gia roài thieåu duïc tri tuùc sieâng naêng, tinh tieán tu khoå haïnh, giöõ giôùi hieåm naïn, caùc thöù khoå haïnh ñeå mong caàu giaûi thoaùt. Ngoaïi ñaïo ñoù vì döïa vaøo taø ñaïo, neân ngaøy caøng xa lìa Thaùnh ñaïo. Vì xa lìa, neân khoâng theå ñöôïc ñaïo, vì khoâng ñöôïc ñaïo neân sinh cheâ bai noùi laø khoâng coù ñaïo. Duø coù giaûi thoaùt, nhöng khoâng coù ñaïo aáy, neáu coù

ñaïo thì caùc thöù khoå haïnh cuûa chuùng ta leõ ra ñöôïc ñaïo naày. Vì khoâng ñöôïc neân phaûi bieát khoâng coù ñaïo. Ñoái vôùi phaùp tu haønh maø thoái lui, roài nghó raèng: Ngöôøi tu phöôùc nhieàu ôû trong sinh töû, cuõng vaãn coù naïn, huoáng chi laø ngöôøi khoâng tu ñaïo. Nay ta seõ tu phöôùc boá thí, töùc lieàn thieát laäp cuùng teá lôùn, boá thí caùc thöù uoáng aên ñaày ñuû cho nhieàu ngöôøi. Phaùt nguyeän nhö theá, khieán cho ta ñöôïc laøm vua, cho ñeán vua Chuyeån luaân. Nhö ñeä töû Phaät thaáy tuoåi thoï coù taêng, coù giaûm, taâm sinh chaùn lìa. Laïi bò khoå oaùn gheùt maø phaûi gaëp, khoå vì thöông yeâu maø phaûi chia ly. Taïi gia bò khoå eùp ngaët, beøn ñi xuaát gia, xuaát gia roài, ñaàu hoâm, gaàn saùng sieâng tu phöông tieän: moät thaát, baûy thaát, cho ñeán maët trôøi laën, ôû trong khoaûng ñoù ngoài kieát giaø, tu ñænh an thieàn, traán haønh thieàn, duøng phaùp tröôïng, thöôøng ôû ñænh nuùi, trong nuùi ñaù, tu haønh tinh tieán. Tuy nhieân, do hai vieäc, neân khoâng ñaéc ñaïo: 1. Caên thieän chöa thaønh thuïc. 2. Haønh phöông tieän taø. Caên thieän chöa thaønh thuïc: Baét ñaàu ôû thaân naày maø caàu giaûi thoaùt. Ngöôøi nhanh choùng ñöôïc giaûi thoaùt trong phaùp Phaät: 1. Trong thaân, gieo troàng caên thieän cuûa phaàn giaûi thoaùt. 2. Trong thaân ñaõ thaønh thuïc. 3. Trong thaân ñöôïc giaûi thoaùt, maø ngöôøi kia chöa troàng caên thieän cuûa phaàn giaûi thoaùt maø caàu giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø caên thieän chöa thaønh thuïc. Ngöôøi haønh phöông tieän taø laø: Thoï nhaän ñoái trò sai laàm, do vieäc naày neân khoâng theå ñaéc ñaïo. Do khoâng ñaéc

ñaïo neân cheâ bai ñaïo, duø coù giaûi thoaùt maø khoâng coù ñaïo kia. Neáu seõ coù, thì nay ta phaûi vaän duïng caùc thöù tinh tieán khoå haïnh, leõ ra seõ ñöôïc. Do vieäc naày neân thoái lui. Laïi nghó: Ngöôøi laøm nhieàu phöôùc ôû trong sinh töû maø vaãn coøn bò tai naïn nguy hieåm, huoáng gì laø khoâng laøm. Nay ta seõ laøm phöôùc nghieäp, töï laøm cuõng khuyeân ngöôøi khaùc laøm laäp ra tröôøng trai, Ban-xaø-vu-saét, nhaân phaùp hoäi giaûng kinh v.v..., duøng caùc thöù uoáng aên boá thí cho nhieàu ngöôøi ñaày ñuû. Phaùp nguyeän nhö theá, khieán ta ñöôïc laøm vua, ñeán ngoâi vò Chuyeån luaân, ñeàu ñöôïc nhö nguyeän. Neáu laø taø kieán voâ ñaïo, thì khoâng do ñaâu sinh cheâ bai, vì coù ñaïo, neân taø kieán lieàn cheâ bai. Vì theá, ñaïo voâ laäu laøm duyeân gaàn. Neáu taø kieán khoâng cheâ bai ñaïo, veà sau khoâng sinh taâm boá thí. Nhö vaäy, taâm nhieãm oâ laøm duyeân cho taâm khoâng nhieãm oâ. Neáu khoâng coù taâm boá thí thì haït gioáng beân ngoaøi khoâng taêng tröôûng. Phaùp noäi laøm duyeân gaàn cho phaùp ngoaïi nhö theá, taâm tröôùc naày coù ñuû boán duyeân. Taâm tröôùc, nghóa laø taâm ñi chung vôùi taø kieán, coäng höõu töông öng cuûa taâm taø kieán ñoù laø nhaân

duyeân cuûa nghi, laø duyeân thöù lôùp, ñaïo laø duyeân caûnh giôùi, tröø töï theå cuûa ñaïo, taát caû phaùp khaùc laø duyeân oai theá. Taâm sau cuûa ngöôøi kia coù moät duyeân oai theá. Taâm sau, nghóa laø taâm cuøng boá thí. Hoûi: Vì sao taâm tröôùc coù boán duyeân, taâm sau coù moät duyeân? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vaên naày neân noùi nhö vaày. Taâm tröôùc coù boán duyeân, taâm sau leõ ra cuõng coù boán duyeân. Ñuùng lyù phaûi noùi nhö theá maø khoâng noùi, phaûi bieát ôû ñaây noùi chöa troïn veïn. Laïi coù thuyeát noùi: Trong ñaây hoaøn toaøn noùi duyeân gaàn. Nhö kinh Thöùc Thaân noùi: Khoâng bò taâm laøm chöôùng ngaïi laø duyeân oai theá. Caùc phaùp vì laøm caûnh giôùi laø duyeân caûnh giôùi. Taâm dieät tröôùc laø duyeân thöù lôùp, phaùp caâu sinh laø nhaân duyeân. Cuõng theá, ñeàu noùi laø duyeân gaàn, phaûi bieát vaên naày cuõng noùi veà duyeân gaàn. Boán duyeân cuûa taâm tröôùc laø duyeân gaàn, boán duyeân cuûa taâm tröôùc ñoái vôùi taâm sau laø moät duyeân oai theá, chaúng phaûi nhaân duyeân, chaúng phaûi duyeân thöù ñeä, chaúng phaûi duyeân caûnh giôùi. Vì sao? Vì taâm tröôùc laøm nhaân duyeân cho taø kieán. Taâm töông öng cuûa taø kieán khoâng thöïc haønh boá thí, taâm nghi ngôø khoâng theå khai môû duyeân thöù ñeä cho taâm thí, taâm ñaïo khoâng thöïc haønh boá thí. Hoûi: Nhö theå cuûa taâm sinh sau, do trong boán duyeân, taâm tröôùc ñoái vôùi taâm sau, laø duyeân oai theá. Vì sao chaúng phaûi töï theå laïi laøm duyeân oai theá cho töï theå? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vaên aáy leõ ra phaûi noùi raèng: Boán duyeân cuûa taâm tröôùc laøm moät duyeân oai theá cho taâm sau, tröø töï theå cuûa taâm aáy maø khoâng noùi, phaûi bieát ôû ñaây noùi chöa troïn veïn, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc ñaây, ta ñaõ noùi raèng: Trong aáy hoaøn toaøn noùi laø duyeân gaàn, taâm sau ñoái vôùi boán duyeân cuûa taâm tröôùc laø duyeân xa, laø vì boû xa, laáy gaàn. Laïi coù thuyeát noùi: Tröôùc ñaõ tröø töï theå laø luaän khaùc, nhaät tuïng khaùc, trong kieàn-ñoä khaùc noùi, tröø töï theå cuûa taâm kia, cuõng seõ tín thoï huoáng gì laø kieàn-ñoä naày cuûa luaän naày. Hoûi: Tuïng trong phaåm tröôùc noùi veà taát caû caùc phaùp, tröø töï theå cuûa taâm kia, laøm

duyeân oai theá maø khoâng tín, thoï? Ñaùp: Do vieäc naày, neân trong ñaây duø khoâng noùi tröø töï theå cuûa taâm, nhöng cuõng khoâng coù loãi. Hoûi: Coù khi naøo haønh khoâng duyeân voâ minh, cuõng khoâng duyeân minh chaêng? Ñaùp: Khoâng. Khoâng coù haønh khoâng duyeân voâ minh, cuõng khoâng duyeân minh. Laïi nöõa, neáu phaân bieät thaønh moät phaùp maø noùi thì coù. Haønh duyeân voâ minh, khoâng duyeân minh, cho ñeán noùi roäng.

Duyeân voâ minh, khoâng duyeân minh: Nghóa laø haønh nhieãm oâ cuûa baùo voâ minh. Baùo voâ minh, nghóa laø voâ minh laøm nhaân baùo, minh chaúng phaûi nhaân cuûa baùo aáy. Vì sao? Vì minh khoâng coù nghóa cuûa nhaân. Voâ minh laøm boán nhaân cho haønh nhieãm oâ, nghóa laø nhaân töông öng, nhaân coäng sinh, nhaân töông töï, nhaân bieán. Minh chaúng phaûi nhaân cuûa haønh ñoù, vì khoâng coù nghóa cuûa nhaân. Duyeân minh, khoâng duyeân voâ minh laø tröø minh ban ñaàu, coøn laïi laø caùc haønh voâ laäu. Minh laøm ba nhaân cho haønh voâ laäu kia, ñoù laø: nhaân töông öng vaø nhaân coäng sinh, nhaân töông töï, voâ minh chaúng phaûi nhaân cuûa haønh voâ laäu kia, vì khoâng coù nghóa cuûa nhaân. Duyeân vôùi voâ minh duyeân vôùi minh: khoâng coù ñieàu naày. Vì sao? Vì khoâng coù haønh naøo vöøa duyeân vôùi voâ minh vöøa duyeân vôùi minh vì caùch xa, nhö keä noùi: Hö khoâng, ñaïi ñòa caùch xa nhau Bieån kia, bôø naày cuõng laïi xa Choã trôøi moïc, laën ñaây cuõng xa Chaùnh phaùp, taø phaùp, xa trong xa! Khoâng duyeân vôùi voâ minh, khoâng duyeân vôùi minh laø: Tröø baùo cuûa voâ minh, coøn laïi laø caùc haønh voâ kyù khoâng aån moät. Vì sao? Vì baùo cuûa taát caû haønh thieän vaø nghieäp thaân khaåu baát thieän ñeàu ñöôïc baùo cuûa sinh, truï, laõo, voâ thöôøng v.v... caùc saéc nuoâi lôùn, phaùp quaû chung nöông vaøo saéc, oai nghi, coâng saûo vaø haønh thieän höõu laäu cuûa minh ban ñaàu. Caùc phaùp nhö theá khoâng duyeân vôùi voâ minh, khoâng duyeân minh. Vì sao? Vì voâ minh vaø minh chaúng phaûi nhaân cuûa caùc phaùp ñoù. Hoûi: Nhö khoå phaùp nhaãn, ñaéc, voâ minh vaø minh ñeàu chaúng phaûi nhaân cuûa phaùp ñoù, oå ñaây vì sao khoâng noùi? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Leõ ra phaûi noùi maø khoâng noùi, phaûi bieát ôû ñaây noùi chöa troïn veïn. Laïi coù thuyeát noùi: Do luùc phaân bieät phaùp coäng höõu cuûa minh ñaàu tieân, phaùp kia cuõng ôû trong ñoù. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá, nhö thuyeát tröôùc noùi laø ñuùng. Hoûi: Voâ minh nghóa laø gì? Ñaùp: Khoâng bieát, khoâng hieåu, khoâng nhaän thöùc laø nghóa voâ minh Hoûi: Tröø minh, taát caû phaùp khaùc cuõng khoâng bieát khoâng hieåu, khoâng nhaän thöùc, caùc phaùp ñoù ñeàu laø voâ minh phaûi chaêng? Ñaùp: Neáu khoâng bieát, khoâng hieåu, khoâng nhaän thöùc laø töôùng ngu si, goïi laø voâ minh. Taát caû phaùp khaùc tuy khoâng bieát, khoâng hieåu, khoâng nhaän thöùc, nhöng vì khoâng coù töôùng ngu si neân noùi chaúng phaûi voâ minh Hoûi: Minh nghóa laø gì?

Ñaùp: Nghóa bieát, hieåu, nhaän thöùc laø nghóa cuûa minh Hoûi: Trí theá tuïc cuõng bieát, hieåu, nhaän thöùc, vì sao khoâng goïi laø minh? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Neáu bieát, hieåu, nhaän thöùc, coù theå quyeát ñònh ñoái vôùi chaân ñeá laø minh. Maëc duø trí theá tuïc bieát, hieåu, nhaän thöùc, nhöng khoâng theå quyeát ñònh ñöôïc ñoái vôùi chaân ñeá. Nhö trí vieãn phaàn duø lanh lôïi, nhöng khoâng theå ñoái

vôùi chaân ñeá ñeàu ñöôïc quyeát ñònh. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu bieát, hieåu, nhaän thöùc, coù theå quyeát ñònh ñoái vôùi chaân ñeá, bieát roõ roát raùo veà ñeä nhaát nghóa aáy laø minh. Duø trí theá tuïc bieát, hieåu, nhaän thöùc, nhöng khoâng coù khaû naêng quyeát ñònh bieát roõ roát raùo veà chaân ñeá ñeä nhaát nghóa, neân chaúng phaûi minh Laïi coù thuyeát noùi: Neáu bieát, hieåu, nhaän thöùc coù theå döùt phieàn naõo khoâng coøn sanh laø minh. Trí theá tuïc vì traùi vôùi ôû treân, neân chaúng phaûi minh. Neáu bieát, hieåu nhaän thöùc coù theå phaù hoaïi höõu laø minh, trí theá tuïc vì traùi vôùi ôû treân chaúng phaûi minh. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu bieát, hieåu, nhaän thöùc coù theå caét ñöùt phaùp noái tieáp cuûa sinh töû höõu vaø phaùp töông tuïc cuûa giaø cheát laø minh. Trí theá tuïc vì traùi vôùi ôû treân, neân chaúng phaûi minh. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu bieát, hieåu, nhaän thöùc roõ heát thaân kieán cuûa khoå, taäp, caùc thuû ñaïo laø minh. Trí theá tuïc vì traùi vôùi ôû treân, neân chaúng phaûi minh. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu bieát, hieåu, nhaän thöùc, theå cuûa ñieân ñaûo chaúng phaûi thaân kieán, chaúng phaûi choã cuûa tham duïc, giaän döõ, ngu si, chaúng phaûi chaát ñoäc hoãn taïp, nhô baån, vaån ñuïc, khoâng rôi vaøo caùc coõi, khoâng rôi vaøo khoå ñeá, taäp ñeá laø minh. Vì trí theá tuïc traùi vôùi treân, neân chaúng phaûi minh. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu bieát hieåu, nhaän thöùc, bieát roài laïi chaúng phaûi khoâng bieát, ñöôïc trí quyeát ñònh, laïi khoâng sinh ra taø kieán, ngu si, do döï laø minh. Vì trí theá tuïc traùi vôùi treân, neân chaúng phaûi minh. Laïi coù thuyeát noùi: Trí theá tuïc ôû trong phaàn minh cuûa voâ minh. Vì sao? Vì ñoái vôùi voâ minh, minh ñeàu coù nghóa cuûa ba duyeân, nhö baïn thaân cuûa ngöôøi, cuõng thaân vôùi oaùn thuø ngöôøi khaùc. Ngöôøi naày ñoái vôùi ngöôøi khaùc khoâng goïi laø baïn thaân, khoâng goïi laø keû thuø. Trí theá tuïc kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Vì khoâng xen laãn vôùi voâ minh, neân laø nghóa cuûa minh. Vì trí theá tuïc xen laãn vôùi voâ minh, neân chaúng phaûi minh. Laïi coù thuyeát noùi: Veà phaàn trí theá tuïc, coù theå sinh khôûi vieäc cheâ bai ñaïo phaùp, trong ñoù neân noùi veà thí duï phaûn thaàn.

Laïi coù thuyeát noùi: Nghóa naêng ñoái trò laø minh, nhö ngöôøi bò quyû döïa duøng chuù ñeå chöõa beänh cho hoï. Cuõng theá, phaøm phu bò quyû phieàn naõo döïa, duøng ñaïo voâ laäu ñeå trò. Trí theá tuïc kia khoâng theå chöõa trò roát raùo, neân chaúng phaûi minh. Tröø phaùp laøm nhaân cuûa taâm vaø phaùp chaúng phaûi taâm, caùc phaùp khaùc ñöôïc goàm nhieáp nôi hai giôùi: moät nhaäp, moät aám. Vieäc aáy laø theá naøo? Nghóa laø khoå phaùp nhaãn töông öng vôùi taâm goàm nhieáp hai giôùi laø yù giôùi, yù thöùc giôùi. Moät nhaäp laø yù nhaäp, moät aám laø thöùc aám. Tröø phaùp laøm nhaân cuûa minh vaø caùc phaùp khaùc chaúng phaûi minh, nghóa laø goàm nhieáp moät giôùi, moät nhaäp, moät aám. Nhö vaäy laø sao? Nghóa laø khoå phaùp nhaãn goàm nhieáp moät giôùi laø phaùp giôùi, moät nhaäp laø phaùp nhaäp, moät aám laø haønh aám. Noùi caùc soá phaùp nhö thoï v.v... cuõng neân nhö vaäy. Hoûi: Caùc minh laáy minh laøm nhaân chaêng? Neáu laø nhaân cuûa minh laø minh chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp. 1. Laø minh, chaúng phaûi laáy minh laøm nhaân: Laø minh ñaàu tieân. 2. Laø nhaân cuûa minh, chaúng phaûi minh: Phaùp coäng sinh töông öng vôùi minh. 3. Laø minh, cuõng duøng

minh laøm nhaân: Laø tröø minh ñaàu tieân, coøn caùc minh khaùc. 4. Chaúng phaûi laø minh, cuõng khoâng laáy minh laøm nhaân: Laø tröø ngaàn aáy vieäc noùi treân: Caùc minh laø nhaân cuûa minh phaûi chaêng? Neáu laø nhaân cuûa minh cuõng laø minh phaûi chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Laø minh, khoâng laøm nhaân cho minh: Nghóa laø minh vò lai. 2. Laøm nhaân cho minh, chaúng phaûi minh: Nghóa laø phaùp coäng sinh töông öng vôùi minh. 3. Laø minh, cuõng laøm nhaân cho minh: Laø minh cuûa quaù khöù, hieän taïi. 4. Khoâng phaûi laø minh, cuõng khoâng laøm nhaân cho minh: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Khoå phaùp nhaãn ñaéc coù möôøi laêm: 1. Ñeàu cuøng coù vôùi khoå phaùp nhaãn. 2. Ñeàu cuøng coù vôùi khoå phaùp trí. Cuõng theá cho ñeán ñeàu cuøng coù vôùi ñaïo tyû nhaãn. Ñaéc cuûa khoå phaùp trí coù möôøi boán. Cuõng theá giaûm daàn cho ñeán ñaéc cuûa ñaïo tyû nhaãn coù moät. Hoûi: Thaáy ñaïo coøn coù ñaéc khaùc hay khoâng? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Khoâng. Vì sao. Vì nhö thaáy ñaïo dieät,

ñaéc kia cuõng dieät theo, gioáng nhö khi maët trôøi laën, söï saùng suoát cuõng laën theo. Cuõng theá, maët trôøi nhö thaáy ñaïo, söï saùng suoát maët trôøi nhö caùc ñaéc, neáu ñaïo kia dieät thì ñaéc cuõng dieät theo. Bình luaän: Laïi phaûi coù ñaéc, nghóa laø ñôøi vò lai. ÔÛ ñaây, chæ noùi sinh, chaúng noùi baát sinh, nghóa laø khoå phaùp nhaãn coù moät ñaéc laø nhaãn caâu sinh, khoâng laøm nhaân cho ñaéc. Ñaéc ñoái vôùi nhaãn cuõng khoâng laøm nhaân, ñeàu laø laøm nhaân cho ñaïo voâ laäu ñôøi sau. Caâu sinh ñaéc cuûa khoå phaùp trí coù ba: hai laø ñaéc cuûa ñaïo, moät laø ñaéc cuûa giaûi thoaùt. Hai laø ñaéc cuûa ñaïo, töùc: 1. Ñaéc cuûa khoå phaùp nhaãn. 2. Ñaéc cuûa khoå phaùp trí. Ñaéc cuûa giaûi thoaùt: Laø giaûi thoaùt möôøi söû do thaáy khoå coõi Duïc maø döùt tröø. Khoå phaùp trí ñoái vôùi ñaéc coù nghóa voâ nhaân, ñaéc ñoái vôùi trí cuõng khoâng coù nghóa nhaân. Khoå phaùp nhaãn vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho ba ñaéc kia. Caâu sinh ñaéc vaø khoå tyû nhaãn coù boán: ba laø ñaéc cuûa ñaïo, moät laø ñaéc cuûa giaûi thoaùt. Khoå tyû nhaãn khoâng coù nghóa nhaân vôùi ñaéc. Ñaéc ñoái vôùi khoå tyû nhaãn cuõng khoâng coù nghóa nhaân. Khoå phaùp nhaãn vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho boán ñaéc. Khoå phaùp trí vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho ba ñaéc, tröø ñaéc cuûa khoå phaùp nhaãn. Vì vieäc aáy neân noùi nhö theá. Hoûi: Coù phaûi ñaïo voâ laäu ñôøi tröôùc khoâng laøm nhaân cho ñaïo voâ laäu cuûa ñôøi sau hay khoâng? Ñaùp: Coù, vöôït hôn khoâng laøm nhaân cho thaáp keùm. Khoå tyû trí caâu sinh ñaéc coù saùu: boán laø ñaéc cuûa ñaïo, hai laø ñaéc cuûa giaûi thoaùt. Khoå tyû trí coù nghóa khoâng nhaân vôùi saùu ñaéc, Saùu ñaéc cuõng coù nghóa khoâng nhaân vôùi khoå tyû trí. Khoå phaùp nhaãn caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho saùu ñaéc. Khoå phaùp trí vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho naêm ñaéc, tröø ñaéc cuûa khoå phaùp nhaãn. Khoå tyû nhaãn vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân cho ba ñaéc sau, khoâng laøm nhaân cho ba ñaéc tröôùc. Hoûi: Vì sao khoâng laøm nhaân cho ba ñaéc tröôùc? Ñaùp: Vì thaáp keùm, neân ñaïo vöôït hôn khoâng laøm nhaân cho phaùp thaáp keùm Hoûi: Vì ñaïo thaáp neân khoâng ñöôïc laøm nhaân, coù theå nhö theá, ñaéc cuûa giaûi thoaùt vöôït hôn, vì sao khoâng laøm nhaân? Ñaùp: Ñaéc cuûa giaûi thoaùt duø vöôït hôn, nhöng vì sôû ñaéc cuûa ñaïo löïc thaáp, neân khoâng laøm

nhaân. Cuõng theá, cho ñeán ñaïo tyû nhaãn coù hai möôi hai ñaéc caâu sinh, coù möôøi laêm laø ñaéc cuûa ñaïo, baûy laø ñaéc cuûa giaûi thoaùt. Ñaïo tyû nhaãn vôùi hai möôi hai ñaéc khoâng coù nghóa cuûa nhaân. Hai möôi

hai ñaéc vaø ñaïo tyû nhaãn cuõng khoâng coù nghóa nhaân. Khoå phaùp nhaãn vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho hai möôi hai ñaéc, cho ñeán ñaïo phaùp trí vaø caâu sinh ñaéc laøm nhaân töông töï cho ba ñaéc sau, khoâng laøm nhaân cho ba ñaéc tröôùc. Neáu khoå phaùp nhaãn hieän ôû tröôùc thì ñaïo sôû tu trong vò lai ñeàu ñöôïc laøm nhaân. Khoå phaùp nhaãn, cho ñeán laøm nhaân cho ñaïo Voâ hoïc. Laïi coù thuyeát noùi: Khoå phaùp nhaãn hieän ôû tröôùc, khoâng laøm nhaân cho ñaïo sôû tu trong vò lai. Vì sao? Vì cho ñeán khoâng coù moät saùt-na sinh laøm sao goïi laø quaû? Bình luaän: Noùi nhaân naày laø ñuùng, vì ñeàu laø sôû ñaéc cuûa moät thaân, laïi vì laø ñaïo vöôït hôn. Cuõng theá cho ñeán ñaïo tyû nhaãn hieän ôû tröôùc, ñaïo sôû tu trong vò lai, ñaïo tyû nhaãn kia ñeàu vì laøm nhaân. Töø ñaïo tyû trí, cho ñeán ñaïo Voâ hoïc ñeàu vì laøm nhaân, cho ñeán ñònh Kim cöông duï hieän ôû tröôùc, ñeàu laøm nhaân cho ñaïo sôû tu trong vò lai vaø caùc ñaïo Voâ hoïc ñeàu vì laøm nhaân. Taän trí môùi sinh, töø töï theå cuûa trí, laøm nhaân cho taát caû ñaïo Voâ hoïc. Ñaïo cuûa ngöôøi tín haønh laïi laøm nhaân cho ñaïo cuûa ngöôøi tín haïnh, cuõng laøm nhaân cho ñaïo cuûa ngöôøi phaùp haønh. Ñaïo cuûa ngöôøi phaùp haønh chæ laøm nhaân cho ñaïo cuûa ngöôøi phaùp haønh. Laïi coù thuyeát noùi: Ñaïo cuûa ngöôøi tín haønh laøm nhaân cho cho ñaïo ngöôøi tín haønh, khoâng laøm nhaân cho ñaïo cuûa ngöôøi phaùp haønh, vì khoâng coù ngöôøi tín haønh laøm ngöôøi phaùp haønh. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Vì laøm nhaân laø ñuùng, vì ñeàu laø moät thaân, laïi vì laø ñaïo vöôït hôn, neân ñaïo cuûa tín giaûi thoaùt laøm nhaân cho ñaïo cuûa tín giaûi thoaùt, cuõng laøm nhaân cho ñaïo kieán ñaùo. Ñaïo kieán ñaùo chæ laøm nhaân cho ñaïo kieán ñaùo. Ñaïo cuûa thôøi giaûi thoaùt laøm nhaân cho ñaïo cuûa thôøi giaûi thoaùt, cuõng laøm nhaân cho ñaïo baát thôøi giaûi thoaùt. Ñaïo baát thôøi giaûi thoaùt chæ laøm nhaân cho ñaïo baát thôøi giaûi thoaùt. Thaáy ñaïo laøm nhaân cho thaáy ñaïo, cuõng laøm nhaân cho tu ñaïo, ñaïo Voâ hoïc. Tu ñaïo laøm nhaân cho tu ñaïo, cuõng laøm nhaân cho ñaïo Voâ hoïc. Ñaïo Voâ hoïc chæ laøm nhaân cho ñaïo Voâ hoïc. Ñaïo Thanh vaên trôû laïi laøm nhaân cho ñaïo Thanh vaên. Ñaïo Bích-chi Phaät laïi laøm nhaân cho ñaïo Bích-chi Phaät. Ñaïo cuûa Phaät laïi laøm nhaân cho ñaïo cuûa Phaät. Ba ñaïo naày ñeàu khoâng laøm nhaân laãn nhau. Ñaïo Voâ laäu vöøa döïa vaøo thaân nöõ, vöøa döïa vaøo thaân nam. Hoaëc coù thuyeát noùi: Ñaïo döïa vaøo thaân nöõ laïi laøm nhaân cho ñaïo döïa vaøo thaân nöõ, ñaïo döïa vaøo thaân nam laïi laøm nhaân cho ñaïo döïa vaøo thaân nam, neân laøm nhaân laãn nhau tuøy theo caên cô nhaïy beùn, chaäm luït cuûa chuùng, noùi nhö theá laø ñuùng.

Hoaëc coù thuyeát noùi moät ñaïo, hoaëc coù thuyeát noùi laø nhieàu ñaïo. Thuyeát noùi moät ñaïo khoâng noùi thaáy ñaïo, töùc laø tu ñaïo. Thaáy ñaïo khaùc tu ñaïo khaùc: Thaáy ñaïo döïa vaøo ñaéc cuûa thaân chín xöù, ba thieân haï, saùu taàng trôøi coõi Duïc. Noùi moät ñaïo, laø ñaïo ôû Dieâm-phuø-ñeà, cho ñeán töùc laø ñaïo cuûa trôøi Tha hoùa töï taïi. Noùi nhieàu ñaïo, nghóa laø choã nöông ñaïo thaân, cuûa Dieâm- phuø-ñeà khaùc, cho ñeán choã nöông ñaïo cuûa trôøi Tha hoùa töï taïi khaùc.

Noùi nhieàu ñaïo laïi coù hai thöù: 1. Noùi nhö theá naày: Neáu do thaân cuûa Dieâm-phuø-ñeà ñöôïc thaáy ñaïo, thì ñaïo naày goïi laø ñaéc, thaønh töïu trong thaân, cuõng hieän ôû tröôùc. Choã nöông ñaïo cuûa thaân khaùc, laø ñaéc khoâng thaønh töïu trong thaân, khoâng hieän ôû tröôùc. 2. Noùi raèng: Neáu do thaân cuûa Dieâm-phuø-ñeà maø ñöôïc thaáy ñaïo, thì ñaïo ñoù ñöôïc goïi laø ñaéc, thaønh töïu ôû trong thaân, cuõng hieän ôû tröôùc. Choã ñaéc thaáy ñaïo cuûa thaân khaùc khoâng goïi laø ñaéc, khoâng ôû trong thaân, khoâng thaønh töïu, khoâng hieän ôû tröôùc. Tu ñaïo döïa vaøo thaân coõi Duïc, vöøa döïa vaøo thaân coõi Saéc, Voâ saéc. Noùi moät ñaïo laø neáu döïa vaøo choã ñaéc ñaïo cuûa thaân coõi Duïc, choã ñaéc ñaïo cuûa thaân coõi Saéc, Voâ saéc töùc laø moät ñaïo. Noùi nhieàu ñaïo laø döïa vaøo choã ñaéc ñaïo khaùc cuûa thaân coõi Duïc, döïa vaøo choã ñaéc ñaïo khaùc cuûa thaân coõi Saéc, Voâ saéc. Noùi nhieàu ñaïo laïi coù hai thöù: 1. Thuyeát noùi: Döïa vaøo thaân coõi Duïc ñaéc ñaïo, ñaïo naày ñöôïc goïi laø ñaéc thaønh töïu ôû trong thaân hieän ôû tröôùc. Döïa vaøo thaân khaùc ñaéc ñaïo, goïi laø ñaéc khoâng thaønh töïu ôû trong thaân khoâng hieän ôû tröôùc 2. Thuyeát noùi: Nöông vaøo thaân coõi Duïc ñaéc ñaïo, goïi laø ñaéc, thaønh töïu ôû trong thaân hieän ôû tröôùc, nöông vaøo trong thaân khaùc, thaønh töïu hieän ôû tröôùc. Döïa vaøo thaân khaùc ñaéc ñaïo, khoâng ñaéc khoâng ôû trong thaân, khoâng thaønh töïu, khoâng hieän ôû tröôùc. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá, vì neáu vaäy thì döïa vaøo thaân coõi Duïc, ñaéc quaû roài, sinh trong coõi Saéc, Voâ saéc, sinh coõi aáy roài, khôûi Thaùnh ñaïo hieän ôû tröôùc, coù theå noùi laø ñaéc quaû laàn nöõa chaêng? Nhö thuyeát tröôùc noùi laø ñuùng. Thaùnh ñaïo vöøa döïa vaøo thaân nöõ, vöøa döïa vaøo thaân nam. Noùi moät ñaïo: laø nöông vaøo ñaïo thaân nöõ, nöông vaøo ñaïo thaân nam, töùc laø moät ñaïo. Noùi nhieàu ñaïo: laø nöông vaøo ñaïo thaân nöõ khaùc, nöông vaøo ñaïo thaân nam khaùc. Noùi nhieàu ñaïo laïi coù hai thöù:

1. Noùi: Neáu ñaïo döïa vaøo thaân nöõ maø ñaéc, thì ñaïo naày goïi laø ñaéc thaønh töïu ôû trong thaân hieän ôû tröôùc. Ñaïo ôû trong thaân nam, ñaïo naày goïi laø khoâng ñaéc thaønh töïu ôû trong thaân khoâng hieän ôû tröôùc. 2. Noùi: Neáu ñaïo döïa vaøo thaân nöõ maø ñaéc, thì ñaïo naày goïi laø ñaéc thaønh töïu ôû trong thaân hieän ôû tröôùc. Ñaïo trong thaân nam, ñaïo naày khoâng ñaéc ôû trong thaân, khoâng thaønh töïu, khoâng hieän ôû tröôùc. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá. Vì sao? Vì döïa vaøo thaân nöõ maø ñaéc quaû, veà sau ñaéc thaân nam, khôûi Thaùnh ñaïo hieän ôû tröôùc, coù theå noùi ñaéc quaû trôû laïi chaêng? Nhö thuyeát tröôùc noùi laø ñuùng. Chaùnh ñaúng Voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc döïa vaøo thaân moät traêm tuoåi maø ñöôïc, cho ñeán vöøa döïa vaøo thaân taùm vaïn tuoåi maø ñöôïc. Noùi moät ñaïo, nghóa laø döïa vaøo thaân moät traêm tuoåi maø ñöôïc Chaùnh ñaúng Voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, töùc laø döïa vaøo thaân taùm vaïn tuoåi maø ñöôïc. Noùi nhieàu ñaïo, nghóa laø choã ñaéc ñaïo cuûa thaân moät traêm tuoåi khaùc, choã ñaéc ñaïo luùc thaân taùm vaïn tuoåi cuõng khaùc. Noùi nhieàu ñaïo coù hai thöù: 1. Noùi: Döïa vaøo thaân moät traêm tuoåi, ñöôïc Chaùnh ñaúng Voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaïo naày goïi laø ñaéc thaønh töïu ôû trong thaân hieän ôû tröôùc. Ñaïo khaùc goïi laø ñaéc, khoâng thaønh töïu ôû trong thaân

khoâng hieän ôû tröôùc. 2. Noùi: Thaân moät traêm tuoåi ñöôïc Chaùnh ñaúng Voâ thöôïng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaïo naày goïi laø ñaéc thaønh töïu ôû trong thaân hieän ôû tröôùc. Ñaïo cuûa thaân khaùc, khoâng ñaéc, khoâng ôû trong thaân, khoâng thaønh töïu, khoâng hieän ôû tröôùc. Hoûi: Neáu vaäy thì taát caû Chö Phaät ñeàu bình ñaúng, thuyeát naày laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: Vì ba vieäc neân noùi bình ñaúng: 1. Haïnh thieän tu taäp thuôû xöa ñeàu bình ñaúng. 2. Thaønh töïu phaùp thaân bình ñaúng. 3. Ñem laïi lôïi ích cho theá gian bình ñaúng. Tu taäp coâng haïnh thieän bình ñaúng: Nghóa laø taát caû Chö Phaät ñeàu tu caùc phöông tieän boán Ba-la-maät trong suoát ba A-tyø kieáp. Thaønh töïu phaùp thaân bình ñaúng: Chö Phaät ñeàu coù möôøi löïc, boán voâ sôû uùy, ñaïi bi, ba nieäm xöù baát coäng, ñeàu truï caên cô thöôïng thöôïng. Ñem laïi ích cho theá gian bình ñaúng: Muoán cho voâ löôïng na-do- tha chuùng sinh, quyeán thuoäc ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt, nhaäp vaøo Nieát-baøn. Vì ba söï naày neân goïi laø bình ñaúng. Laïi coù thuyeát noùi: Giôùi cuõng bình ñaúng, vì ñeàu truï caên cô thöôïng

thöôïng, neân ñaïo cuõng bình ñaúng, vì ñeàu thaønh töïu ñaïo thöôïng thöôïng. Bình luaän: Nhö tröôùc noùi laø ñuùng. Hoûi: Coù phaûi coù moät phaùp ôû trong khoaûng moät saùt-na, coù theå khôûi hai möôi boán ñaéc hieän ôû tröôùc hay khoâng? Ñaùp: Coù. Neáu döïa vaøo ñeä Töù thieàn ñöôïc chaùnh quyeát ñònh thì seõ ñöôïc khoå phaùp nhaãn trong saùu ñòa. Moät ñòa coù boán haønh, nghóa laø haønh voâ thöôøng v.v... ñöôïc hieän ôû tröôùc. Hoûi: Coù phaûi döùt phieàn naõo ñaéc, ñaéc maø khoâng boû, boû maø khoâng ñaéc, cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Ñaéc maø khoâng boû, nghóa laø ngöôøi phaøm phu lìa duïc coõi Duïc, cho ñeán lìa duïc cuûa Voâ sôû höõu xöù. Baäc Thaùnh luùc chuyeån caên vaø ñaéc quaû, chính laø ñaïo döùt caùc kieát khaùc. 2. Boû maø khoâng ñaéc, nghóa laø ngöôøi phaøm phu khi lìa duïc veà sau, töø coõi Saéc, Voâ saéc qua ñôøi, luùc sinh trong coõi Duïc, seõ qua ñôøi ôû ñòa döôùi, laø luùc thoái luøi quaû trung gian cuûa baäc Thaùnh ñòa treân. 3. Vöøa ñaéc vöøa xaû: Ngöôøi phaøm phu töø coõi Voâ saéc qua ñôøi, sinh nôi coõi Saéc, qua ñôøi ôû ñòa treân sinh nôi coõi Saéc, Voâ saéc. Luùc chuyeån caên, luùc thoái lui quaû, luùc ñaéc quaû cuûa baäc Thaùnh ôû ñòa döôùi. 4. Khoâng ñaéc khoâng boû: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Thôû vaøo thôû ra, phaûi noùi döïa vaøo thaân xoay laïi chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Nhö kinh Nhieáp Phaùp noùi: Vì sao Ñöùc Theá toân noùi thôû vaøo thôû ra laø haønh cuûa thaân? Ñaùp: Vì ñaây laø phaùp cuûa thaân, thaân laø goác cuûa hôi thôû, cuõng thuoäc veà thaân, vì döïa vaøo thaân neân löu chuyeån. Nhö Kinh Thi Thieát noùi, nhö Kinh Ñaøm- Ma-Ñeà-Na noùi. Vì sao? Ngöôøi cheát vieäc thôû vaøo thôû ra khoâng trôû laïi chaêng? Ñaùp: Vieäc thôû vaøo thôû ra laø do theá löïc cuûa taâm. Vì ngöôøi cheát khoâng coù taâm, neân söï thôû vaøo thôû ra khoâng trôû laïi. Moät kinh noùi laø do thaân, moät kinh noùi laø do taâm, coù ngöôøi cho hai kinh naày vöøa laø lieãu nghóa, vöøa laø baát lieãu nghóa. Vì muoán laøm roõ nghóa chaân thaät cuûa hai kinh noùi treân, neân soaïn luaän naày. Hoûi: Söï thôû vaøo thôû ra phaûi noùi laø nöông vaøo thaân maø löu chuyeån, hay phaûi noùi laø döïa vaøo taâm maø löu chuyeån? Ñaùp: Phaûi noùi laø döïa vaøo thaân maø xoay laïi döïa vaøo taâm maø xoay laïi laø tuøy

thuoäc vaøo tieän nghi cuûa hôi thôû nôi ngöôøi ñoù. Hoûi: Tuøy thuoäc vaøo tieän nghi laø sao?

Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Nhö treû con thôû vaøo, thôû ra ít, trung nieân thì vöøa, giaø thì thôû vaøo, thôû ra nhieàu. Laïi coù thuyeát noùi: Vì hôi thôû naày coù boán vieäc, neân noùi laø tuøy thuoäc vaøo tieän nghi: 1. Döïa vaøo thaân. 2. Ñöôøng gioù thoâng suoát. 3. Caùc loã môû ra. 4. Taâm thoâ cuûa choã thôû vaøo thôû ra hieän ôû tröôùc. Boán vieäc naày noùi laø tuøy thuoäc vaøo hôi thôû. Neáu phaûi thôû vaøo ra chæ döïa vaøo thaân, khoâng döïa vaøo taâm, nghóa laø nhaäp ñònh Voâ töôûng Dieät taän, hôi thôû vaøo ra cuõng phaûi xoay laïi. Vì sao? Vì hôi thôû ñoù ra vaøo, nöông cuûa hôi thôû vaøo ra, ñöôøng cuûa gioù cuõng thoâng suoát, caùc loã loâng cuõng môû ra, chæ vì khoâng coù taâm thoâ hieän taïi, neân hôi thôû vaøo ra khoâng xoay laïi. Neáu hôi thôû vaøo ra chæ döïa vaøo taâm, khoâng döïa vaøo thaân thì chuùng sinh ôû coõi Voâ saéc cuõng phaûi thôû vaøo ra. Nhöng vì hôi thôû kia khoâng coù boán vieäc naày, neân khoâng xoay laïi. Neáu hôi thôû vaøo ra chæ döïa vaøo thaân, taâm, khoâng tuøy thuoäc vaøo söï tieän nghi cuûa hôi thôû, ñoù laø luùc hôi thôû trong Noaõn v.v..., cho ñeán noùi roäng. Thaân ôû trong tröùng v.v..., chaúng nöông döïa vaøo hôi thôû vaøo ra, con ñöôøng cuûa gioù khoâng thoâng, caùc loã chaân loâng khoâng môû ra, vì chæ coù taâm thoâ cuûa choã hôi thôû vaøo ra, theá neân khoâng xoay laïi, neáu phaûi xoay laïi thì leõ ra phaûi xao ñoäng. Laïi coù thuyeát noùi: Vì thôøi gian tröùng Ca-la-la meàm moûng, neân hôi thôû vaøo ra khoâng xoay laïi, thôøi gian cuûa A-phuø-ñaø, Tyø-thi, vì caùc loã chaân loâng cuûa thaân chöa môû ra, neân hôi thôû vaøo ra khoâng xoay laïi. Khi vaøo ñeä Töù thieàn, nöông vaøo thaân, coù hôi thôû vaøo ra, ñöôøng gioù cuõng thoâng suoát, nhöng caùc loã chaân loâng khoâng môû ra, vì söùc cuûa ñònh, neân thaân theå ñeàu hoøa hôïp. Laïi khoâng khôûi taâm thoâ ôû choã hôi thôû vaøo ra, vaø vì taâm vi teá ñòa ñònh kia. Hoûi: Vì sao noùi nhaäp ñeä Töù thieàn, khoâng noùi sinh ñeä Töù thieàn? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì yù cuûa ngöôøi taïo luaän muoán theá, cho ñeán noùi roäng. Laïi coù thuyeát noùi: Vaên aáy neân noùi nhö theá: Nhaäp ñeä Töù thieàn vaø sinh ñeä Töù thieàn nhöng khoâng noùi, phaûi bieát thuyeát naày noùi chöa troïn veïn, cho ñeán noùi roäng. Laïi nöõa, neáu noùi nhaäp ñònh, phaûi bieát cuõng noùi choã sinh, nhö kinh noùi: Tröôùc tu ñònh naày sau sinh xöù kia. Cho neân, hôi thôû ra vaøo döïa vaøo thaân vöøa döïa vaøo taâm maø hoài chuyeån, tuøy thuoäc vaøo söï tieän nghi cuûa

hôi thôû. Töø nguïc A-tyø, leân ñeán trôøi Bieán tònh, ôû trong khoaûng ñoù, caùc chuùng sinh sinh ra caùc caên ñaày ñuû, cho ñeán noùi roäng. ÔÛ ñaây, noùi caùc caên ñaày ñuû, nghóa laø ñuû boán vieäc treân, chöù chaúng phaûi caùc caên nhö nhaõn caên v.v... Hoûi: Vì sao nhaäp ñeä Töù thieàn, hôi thôû ra vaøo khoâng löu chuyeån? Ñaùp: Taâm thoâ coù theå khôûi hôi thôû ra vaøo, nhöng vì phaùp taâm, taâm sôû kia laø vi teá, neân khoâng löu chuyeån. Laïi coù thuyeát noùi: Taâm xao ñoäng coù theå khôûi hôi thôû ra vaøo, taâm kia khoâng xao ñoäng, nhö ngöôøi ñi treân con ñöôøng naùo nhieät, thì deã khôûi phaùp traàn, taâm kia cuõng gioáng nhö theá. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Vì sao nhaäp ñeä Töù thieàn, hôi thôû khoâng löu

chuyeån ra vaøo? Vì ngöôøi nhaäp ñeä Töù thieàn, caùc loã chaân loâng cuûa thaân kheùp laïi. Vì khoâng coù choã nöông, neân hôi thôû khoâng löu chuyeån ra vaøo. Toân giaû Baø-ñaøn-ñaø noùi: Nhaäp ñeä Töù thieàn thaân khoâng lay ñoäng, vì taâm kia khoâng lay ñoäng neân thaân kia cuõng khoâng lay ñoäng. Laïi coù thuyeát noùi: Coõi Duïc do caûnh giôùi aùi neân laøm cho thaân, taâm thoâ. Sô thieàn do giaùc quaùn, ñeä Nhò thieàn do hyû, ñeä Tam thieàn do laïc, trong ñeä Töù thieàn vì ñaõ xa lìa haún caùc phaùp nhö theá, neân hôi thôû ra vaøo, coù ñòa thôû ra, coù ñòa thôû ra vaøo, coù ñòa khoâng coù hôi thôû ra vaøo, Ngöôøi thôû vaøo ñi ñeán ngöôøi thôû ra. Trong boán ñòa coù hôi thôû ra vaøo. Boán ñòa laø: Coõi Duïc, Sô thieàn, Nhò thieàn, Tam thieàn. Trong nguõ ñòa khoâng coù hôi thôû ra vaøo. Nguõ ñòa laø ñeä Töù thieàn vaø boán ñònh voâ saéc. Hoûi: Truù ôû ñòa coù hôi thôû ra vaøo, ñòa khoâng coù hôi thôû ra vaøo, taâm hieän ôû tröôùc, coù hôi thôû hoài chuyeån ra vaøo hay khoâng? Ñaùp: Khoâng hoài chuyeån. Hoûi: ÔÛ ñòa khoâng thôû ra vaøo, taâm cuûa ñòa coù hôi thôû vaøo ra hieän ôû tröôùc, laø coù hôi thôû ra vaøo xoay laïi hay khoâng? Ñaùp: Khoâng xoay laïi. Hoûi: Neáu truï ôû thaân ñòa coù hôi thôû ra vaøo, thì taâm cuûa ñòa coù hôi thôû vaøo ra hieän ôû tröôùc, phaûi noùi hôi thôû hoài chuyeån ra vaøo, laø vì thaân neân hoài chuyeån, hay vì taâm maø hoài chuyeån? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Vì thaân neân hoài chuyeån. Caùc thuyeát noùi: do thaân hoài chuyeån, nghóa laø do ngöôøi sinh trong coõi Duïc, taâm trong coõi Duïc hieän ôû tröôùc, thaân naày laø coõi Duïc, hôi thôû ra vaøo cuõng laø coõi Duïc. Töø taâm coõi Duïc hoài chuyeån, töùc laø caûnh giôùi ñöôïc quaùn cuûa taâm naày. Sinh trong coõi Duïc, taâm Sô thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø thuoäc coõi Duïc, hôi thôû ra vaøo laø thuoäc coõi Duïc. Töø taâm Sô thieàn hoài chuyeån, töùc laø caûnh

giôùi sôû quaùn cuûa taâm aáy. Hoûi: Neáu vaäy thì thuyeát naày noùi laøm sao hieåu? Nhö noùi: Hôi thôû ra vaøo coõi Duïc laø dieät trong ñaïo voâ ngaïi cuûa Sô thieàn. Ñaùp: Hôi thôû ra vaøo coõi Duïc, hoaëc töø taâm coõi Duïc hoài chuyeån, hoaëc töø taâm Sô thieàn hoài chuyeån. Töø taâm coõi Duïc hoài chuyeån laø dieät, hoaëc töø taâm Sô thieàn hoài chuyeån thì hieän ôû tröôùc. Laïi coù thuyeát noùi: Noùi dieät laø soá dieät. Sinh trong coõi Duïc, taâm cuûa Nhò thieàn, Tam thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø thuoäc coõi Duïc, hôi thôû ra vaøo laø coõi Duïc. Töø taâm cuûa Nhò thieàn, Tam thieàn hoài chuyeån, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sinh Sô thieàn, taâm Sô thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø Sô thieàn, hôi thôû ra vaøo laø Sô thieàn. Töø taâm Sô thieàn hoài chuyeån, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sinh Sô thieàn, taâm coõi Duïc hieän ôû tröôùc, thaân laø Sô thieàn, hôi thôû ra vaøo laø Sô thieàn. Töø taâm coõi Duïc hoài chuyeån, chaúng phaûi caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sinh Sô thieàn, taâm cuûa Nhò thieàn, Tam thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø Sô thieàn, hôi thôû ra vaøo laø Sô thieàn. Töø taâm cuûa Nhò thieàn, Tam thieàn hoài chuyeån, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sinh trong Nhò thieàn, tuøy theo töôùng cuûa Nhò thieàn maø noùi. Sinh trong ñeä Tam thieàn, taâm ñeä Tam thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø Tam thieàn, hôi thôû ra vaøo laø ñeä Tam thieàn. Töø taâm ñeä Tam thieàn hoài chuyeån, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sinh trong Tam thieàn, taâm coõi Duïc hieän ôû tröôùc, thaân laø ñeä

Tam thieàn, hôi thôû ra vaøo laø ñeä Tam thieàn. Töø taâm coõi Duïc xoay laïi, chaúng phaûi caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù nhö theá, khôûi taâm cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn hieän ôû tröôùc, nhö vaäy thaân laø ñeä Tam thieàn, hôi thôû ra vaøo laø ñeä Tam thieàn. Töø taâm xoay laïi cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn, chaúng phaûi caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Caùc thuyeát ñeàu noùi raèng: Hôi thôû ra vaøo do thaân, neân hoài chuyeån, nghóa laø hôi thôû ra vaøo coõi Duïc laø caûnh giôùi do boán loaïi taâm taïo ra. Hôi thôû ra vaøo cuûa Sô thieàn laø caûnh giôùi maø ba thöù taâm taïo ra. Hôi thôû ra vaøo cuûa ñeä Nhò thieàn laø caûnh giôùi cuûa hai loaïi taâm taïo ra, hôi thôû ra vaøo cuûa tam ñeä thieàn töùc laø caûnh giôùi cuûa tam ñeä thieàn taïo ra. Caùc thuyeát naày noùi laø: Vì taâm, neân hôi thôû ra vaøo hoài chuyeån. Nghóa laø sinh trong coõi Duïc, taâm coõi Duïc hieän ôû tröôùc, thaân laø coõi Duïc, hôi thôû ra vaøo laø coõi Duïc. Töø taâm coõi Duïc xoay laïi, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm kia. Neáu taâm Sô thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø coõi Duïc hôi thôû ra vaøo thuoäc Sô thieàn. Töø taâm Sô thieàn xoay laïi töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Neáu taâm cuûa ñeä nhò, ñeä Tam thieàn hieän ôû tröôùc, thaân ôû coõi Duïc, thì hôi thôû ra vaøo laø cuûa ñeä nhò, ñeä Tam thieàn. Töø taâm cuûa ñeä nhò, ñeä Tam thieàn xoay laïi, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa

taâm kia. Sinh trong Sô thieàn, taâm Sô thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø Sô thieàn, hôi thôû ra vaøo laø Sô thieàn. Töø taâm Sô thieàn xoay laïi, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Neáu taâm cuûa ñeä nhò, ñeä Tam thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø thuoäc Sô thieàn, thì hôi thôû ra vaøo laø cuûa ñeä nhò, ñeä Tam thieàn. Töø taâm cuûa ñeä nhò, ñeä Tam thieàn xoay laïi, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sinh trong ñeä Nhò thieàn noùi cuõng gioáng nhö theá. Sinh trong ñeä Tam thieàn, taâm cuûa ñeä Tam thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø ñeä Tam thieàn, hôi thôû ra vaøo laø cuûa ñeä Tam thieàn. Töø taâm cuûa ñeä Tam thieàn xoay laïi, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Neáu taâm coõi Duïc hieän ôû tröôùc, thaân laø ôû ñeä Tam thieàn, hôi thôû ra vaøo laø coõi Duïc. Töø taâm coõi Duïc xoay laïi, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm kia. Neáu taâm cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn hieän ôû tröôùc, thaân laø ôû ñeä Tam thieàn, thì hôi thôû ra vaøo laø cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn. Töø taâm cuûa Sô thieàn, Nhò thieàn xoay laïi, chính laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm kia. Caùc thuyeát noùi raèng: Hôi thôû ra vaøo döïa vaøo taâm xoay laïi, nghóa laø hôi thôû ra vaøo coõi Duïc, töùc laø caûnh giôùi sôû quaùn cuûa taâm ñoù. Sô thieàn töùc Sô thieàn, Nhò thieàn töùc Nhò thieàn, Tam thieàn töùc Tam thieàn. Bình luaän: Khoâng neân noùi nhö theá, nhö thuyeát tröôùc noùi laø ñuùng. Hoûi: Hôi thôû ra vaøo laø soá chuùng sinh hay soá phi chuùng sinh? Ñaùp: Laø soá chuùng sinh Hoûi: Laø phaùp noäi hay phaùp ngoaïi? Ñaùp: Laø phaùp ngoaïi. Trong thaân naày cuõng coù gioù trong, nhöng hôi thôû ra vaøo laø gioù ngoaøi, laø nuoâi lôùn, laø choã döïa hay laø baùo? Ñaùp: Laø döïa vaøo thaân naày, cuõng coù gioù baùo, gioù nuoâi lôùn, nhöng hôi thôû ra vaøo laø nöông. Nhö kinh noùi: Phaät baûo Toân giaû A-nan! Neáu coù theå laøm cho hôi thôû ra vaøo, nhö baén teân caùc muõi teân noái tieáp nhau, ñoù goïi laø thöùc aên khaùc laï. Hoûi: Theá naøo goïi laø thöùc aên khaùc laï? Ñaùp: Maëc duø duøng thöùc uoáng aên thöôïng dieäu ñeå nuoâi lôùn thaân ngöôøi,

nhöng neáu khoâng nhö hôi thôû ra vaøo laø phöông tieän chính, thì seõ böùc haïi thaân. Chôù nhö hôi thôû ra vaøo cuûa taø phöông tieän, nhö baén caùc muõi teân noái tieáp nhau laø nghóa gì? Ñaùp: Nhö duøng muõi teân sau baén vaøo muõi teân tröôùc, ñoù goïi laø nghóa caùc muõi teân noái tieáp nhau. Laïi coù thuyeát noùi: Nghóa noái tieáp nhau khoâng döùt, laø nghóa caùc muõi teân noái tieáp nhau. Hoûi: Hôi thôû ra vaøo laø thôû vaøo tröôùc hay thôû ra tröôùc?

Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Noùi thôû ra tröôùc, laø beân ruùn coù gioù khôûi, coù theå môû ra caùc loã, roài sau ñoù môùi thôû ra. Laïi coù thuyeát noùi: Gioù coù theå môû ra caùc loã chaân loâng, chaúng phaûi hôi thôû ra vaøo, caùc loã ñaõ môû ra roài thì gioù vaøo tröôùc. Nhö ngöôøi ñoùi khaùt, coù chuùt thöùc aên, giuùp thaân nuoâi lôùn. Khi cheát, hôi thôû sau cuøng thôû ra khoâng coøn thôû vaøo nöõa, goïi laø cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Hôi thôû sau cuøng thôû vaøo, khoâng coøn thôû ra nöõa goïi laø cheát. Nhö noùi: Khieán cho toâi thöôøng ñöôïc thôû ra thôû vaøo. Luùc nhaäp ñeä Töù thieàn thì thôû ra, khi xuaát ñeä Töù thieàn thì thôû vaøo. Nhö noùi coù A-na-ban-na, coù nieäm A-na-ban-na. Sao goïi laø A na? Theá naøo goïi laø Ban na? Theá naøo goïi laø tu nieäm A-na-ban-na? Ñaùp: Hôi thôû vaøo laø A-na, caùc hôi thôû ra laø Ban-na. Laïi coù thuyeát noùi: Hôi thôû ra laø A-na, hôi thôû vaøo laø Ban-na. Nhö noùi: Luùc Tyø-kheo hít gioù beân ngoaøi vaøo, goïi laø A-na, nhö gioù beân trong taûn ra goïi laø Ban- na. Coù theå duyeân nieäm kia, goïi laø nieäm A-na- ban -na. Phaùp coäng höõu töông öng vôùi nieäm tu haønh roäng khaép, goïi laø nieäm A-na-ban-na. Nieäm A-na-ban-na coù saùu vieäc, ñoù laø: 1. Soå. 2. Tuøy. 3. Chæ. 4. Quaùn. 5. Chuyeån. 6. Tònh. Soå coù naêm loaïi: 1. Soå. 2. Soå giaûm. 3. Soå taêng. 4. Soå tu. 5. Soå tònh. Soå (ñeám) laø töø moät ñeán hai cho ñeán möôøi. Soå giaûm laø töø ba trôû laïi soá moät. Soå taêng laø töø moät ñeán ba, boán. Soå nhoùm laø quaùn saùu hôi thôû vaøo, saùu hôi thôû ra. Laïi coù thuyeát noùi: Soå nhoùm: Quaùn hôi thôû vaøo laø ra, quaùn hôi thôû ra laø vaøo. Soå tònh laø: Quaùn naêm hôi thôû ra. Hoûi: Laø hôi thôû vaøo cuûa soå tröôùc hay hôi thôû ra cuûa soå tröôùc? Ñaùp: Laø hôi thôû vaøo cuûa soå tröôùc. Vì sao? Vì thôû vaøo luùc sinh, thôû ra luùc cheát. Quaùn nhö theá, goïi laø phaùp quaùn thuaän theo sinh töû, laø vì

tröôùc quaùn vaøo ra, cho ñeán noùi roäng. Tuøy: Nghóa laø khi quaùn hôi thôû ñeán cuoáng hoïng, taâm cuõng ñeán theo, ñeán tim, ñeán ruùn, cho ñeán ngoùn chaân, taâm cuõng ñeán theo. Chæ: Laø luùc thôû vaøo, döøng laïi ôû cuoáng hoïng, taâm cuõng quaùn döøng laïi. Cuõng theá ñeán tim, ñeán ruùn cho ñeán hôi thôû döøng laïi ôû ngoùn chaân, taâm cuõng quaùn döøng laïi. Laïi coù thuyeát noùi: Chæ, nghóa laø quaùn gioù döøng laïi ôû trong thaân, nhö xem trong haït minh chaâu. Quaùn: Nghóa laø khoâng chæ quaùn gioù, vì laáy phong ñaïi quaùn ñoàng vôùi boán ñaïi, khoâng coù söï khaùc nhau. Quaùn boán ñaïi naày coù theå sinh ra vaät gì? Bieát sinh ra saéc taïo. Keá laø quaùn saéc taïo, nghóa laø caùi gì laø choã nöông? Ai laø ngöôøi bieát coù taïo taùc? Laø phaùp taâm, taâm sôû. Do vieäc naày neân ñeàu quaùn naêm aám. Chuyeån: Laø chuyeån quaùn hôi thôû vaøo naày khôûi thaân nieäm xöù. Keá, laø khôûi thoï taâm phaùp nieäm xöù. Keá khôûi Noaõn, Ñaûnh, Nhaãn, phaùp Theá ñeä nhaát. Tònh: Laø khoå phaùp nhaãn. Laïi coù thuyeát noùi: Caùc caên thieän naày

ñeàu laø phaàn tueä. Soå coù hai vieäc: 1. Ñeám hôi thôû ra vaøo. 2. Coù theå boû giaùc aùc. Tuøy coù hai vieäc: 1. Coù theå tuøy hôi thôû ra vaøo. 2. Lìa boû giaùc duïc. Chæ coù hai söï: 1. Coù theå döøng hôi thôû choùt muõi. 2. Khoâng boû tam-muoäi. Quaùn coù hai söï: 1. Coù theå quaùn hôi thôû ra vaøo döøng laïi ôû töôùng khaùc. 2. Coù theå naém giöõ töôùng cuûa phaùp taâm, taâm sôû. Chuyeån coù hai söï: 1. Coù theå bieát aám. 2. Coù theå nhaäp Thaùnh ñaïo. Tònh coù hai thöù: 1. Coù theå döùt kieát. 2. Coù theå laøm thanh tònh kieán. Hoûi: Theå taùnh cuûa nieäm A-na-Ban-na laø gì? Ñaùp: Laø tueä. Vì nieäm trong phaåm taâm naày nghieâng veà nhieàu, neân

goïi laø nieäm A-na-ban-na. Vì nhaän laáy phaùp coäng höõu töông öng cuûa nieäm kia, neân nöông theå coõi Duïc, laø taùnh cuûa boán aám, coõi Saéc laø ñòa cuûa taùnh naêm aám. ÔÛ trong naêm ñòa laø vò trí coõi Duïc, Sô thieàn, trung gian, Vò chí cuûa Nhò thieàn, Vò chí cuûa Tam thieàn. Choã thaân nöông: laø thaân nöông vaøo coõi Duïc, vöøa vaøo coõi Saéc. Nhöng luùc môùi khôûi, phaûi nöông vaøo coõi Duïc. Haønh laø theå chaúng phaûi haønh. Caûnh giôùi laø caûnh giôùi. Phong nieäm xöù laø: Chaúng phaûi nieäm xöù caên baûn, maø laø phöông tieän cuûa nieäm xöù. Neáu nhaän laáy quyeán thuoäc cuûa nieäm xöù, töùc laø thaân nieäm xöù. Vì sao? Vì duyeân theo saéc. Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao kinh Phaät noùi: Nieäm A-na-Ban-na laø boán nieäm xöù? Ñaùp: Vì phöông tieän cuûa nieäm xöù naày, neân goïi laø boán nieäm xöù. Hoûi: Neáu vaäy thì quaùn baát tònh cuõng laø phöông tieän cuûa boán nieäm xöù, vì sao khoâng goïi laø boán nieäm xöù? Ñaùp: Neáu coù chuùng sinh thích hôïp nghe A-na-ban-na laø nieäm xöù, thì Ñöùc Theá toân seõ noùi. Neáu coù chuùng sinh caàn nghe baát tònh laø nieäm xöù maø ñöôïc giaùc ngoä, thì Phaät cuõng noùi cho hoï nghe. Laïi coù thuyeát noùi: Nhö trong kinh naày cuõng noùi quaùn baát tònh laø nieäm xöù. Nhö keä cuûa kinh aáy noùi: Neáu quaùn saùt saéc xanh Cuõng quaùn saùt hö naùt Ñaây laø thaân nieäm xöù Sinh taâm duïc quaùn tònh Trong ñoù cuõng coù thoï Goïi laø thoï nieäm xöù Neân duøng taâm khoâng giaän Ñoù laø taâm nieäm xöù Cuõng döùt caû thoï, giaän Goïi laø phaùp nieäm xöù. Laïi nöõa, vì sao noùi nieäm A-na-ban-na laø nieäm xöù, maø khoâng noùi quaùn baát tònh? Ñaùp: Vì quaùn nieäm A-na-ban-na vöõng chaéc ñaùng nöông caäy, coøn phaùp quaùn baát tònh thì khoâng nhö theá. Neáu khi haønh giaû thaát nieäm, phieàn naõo hieän ôû tröôùc thì haõy nhanh choùng quaùn trôû laïi, nhö ngöôøi sôï haõi nhanh choùng chaïy vaøo thaønh, phaùp quaùn kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù thuyeát noùi: Nieäm A-na-ban-na khoâng chung quaùn baát tònh cuûa ngoaïi ñaïo.

Laïi coù thuyeát noùi: Quaùn baát tònh coù theå laøm taêng tröôûng töôûng cuûa chuùng sinh. Vì sao? vì khi quaùn, phaûi quaùn xöông cuûa thaân nam, nöõ, neân nieäm A-na-Ban-na coù theå laøm taêng tröôûng phaùp töôûng. Vì sao? Vì laø caên baûn cuûa tam-muoäi Khoâng, cho neân noùi boán nieäm xöù. Laïi coù thuyeát noùi: Nieäm A-na-Ban-na duyeân theo phaùp gaàn laø quaùn khoâng xen laãn, chaúng phaûi quaùn thöù lôùp, chaúng phaûi nhaân quaùn chuùng sinh, khoâng duïng coâng nhieàu, quaùn baát tònh thì khoâng nhö vaäy, neân noùi laø nieäm xöù, khoâng noùi quaùn baát tònh. Trí laø moät ñaúng trí. Caên töông öng laø moät caên töông öng, ñoù laø caên xaû. Ñôøi laø ba ñôøi. Duyeân ñôøi laø duyeân theo ba ñôøi. Thieän, baát

thieän, voâ kyù ñoù laø thieän. Duyeân thieän baát thieän, voâ kyù, nghóa laø duyeân voâ kyù. Heä thuoäc coõi Duïc, Saéc, voâ saéc, nghóa laø thuoäc veà coõi Duïc, Saéc. Duyeân leä thuoäc vaø khoâng leä thuoäc ba coõi, nghóa laø duyeân thuoäc veà coõi Duïc, Saéc. Laø Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc, nghóa laø phi hoïc phi Voâ hoïc. Duyeân phaùp Hoïc, Voâ hoïc, phi hoïc phi Voâ hoïc laø duyeân vôùi phi hoïc phi Voâ hoïc. Thaáy ñaïo döùt, tu ñaïo döùt, khoâng döùt, nghóa laø tu ñaïo döùt. Duyeân thaáy ñaïo, tu ñaïo, khoâng döùt laø duyeân tu ñaïo döùt. Duyeân danh duyeân nghóa: Laø duyeân nghóa. Duyeân mình, duyeân ngöôøi: Laø duyeân mình vaø ngöôøi. Nhö kinh noùi keä: Neáu nôi nieäm An- ban. Tu haønh ñöôïc ñaày ñuû Thöù lôùp maø hoïc taäp Ñuùng nhö lôøi Phaät daïy. Hoûi: Trong keä naày noùi: Ai ñaày ñuû, ai khoâng ñaày ñuû? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Trong ñoù noùi Phaät ñaày ñuû, Thanh vaên, Duyeân giaùc khoâng ñaày ñuû. Laïi coù thuyeát noùi: Bích-chi Phaät, Phaät laø ñaày ñuû, Thanh vaên laø khoâng ñaày ñuû. Laïi coù thuyeát noùi: A-la-haùn trôû leân laø ñaày ñuû, ngöôøi hoïc, ngöôøi phaøm phu laø khoâng ñaày ñuû. Laïi coù thuyeát noùi: baäc Thaùnh laø ñaày ñuû, phaøm phu laø khoâng ñaày ñuû. Bình luaän: Noùi nhö theá laø ñuùng: Neáu ñuû saùu vieäc treân, goïi laø ñaày

ñuû. Neáu khoâng ñuû saùu vieäc treân, thì goïi laø khoâng ñaày ñuû. Nhö trong kinh cheùp: Phaät noùi: Ta nhaäp thieàn ñònh vaøo thaùng hai, hieän ñieàm laønh nhö theá. Hoûi: Theá naøo laø ñieàm laønh? Ñaùp: Theá toân töï traûi giöôøng maø ngoài, hoùa thaønh Tyø-kheo quyeán thuoäc vaây quanh, ñoù laø ñieàm laønh. Laïi coù thuyeát noùi: Ñöùc Theá toân khieán cho ñaát rung ñoäng nheï, caùc Tyø-kheo thaáy roài lieàn ñeán choã Phaät, ñoù cuõng laø ñieàm laønh. Baáy giôø, Ñöùc Theá toân baûo caùc Tyø-kheo: Neáu coù ngoaïi ñaïo Phaïm chí ñeán hoûi caùc thaày: Sa-moân Cuø-ñaøm vaøo thaùng hai nhaäp ñònh gì? Caùc thaày neân ñaùp: Nhaäp ñònh A-na-ban-na. Hoûi: Neáu caùc Phaïm chí ngoaïi ñaïo, cho ñeán hoï khoâng bieát teân cuûa ñònh A-na-ban-na, thì vì sao Phaät noùi nhö theá: Neáu caùc ngoaïi ñaïo hoûi, thì caùc thaày ñaùp: Nhaäp ñònh A-na-ban-na. Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngoaïi ñaïo sinh töôûng ít. Neáu caùc ngoaïi ñaïo nghe ñeán teân ñònh A- na-ban-na, thì seõ sinh töôûng hy höõu, vì sinh töôûng ít coù, neân hoï ñaõ ñeán choã Phaät. Vì duyeân naày neân hoï nhaäp vaøo phaùp Phaät neân noùi nhö theá. Hoûi: Nhö Ñöùc Theá toân ñeàu nhaäp caùc thieàn ñònh, tam-muoäi giaûi thoaùt, vì sao chæ noùi nhaäp ñònh A-na-ban-na? Ñaùp: Vì ñònh A-na-ban-na laø phaùp ñöùng ñaàu trong caùc thieàn ñònh. Nhö noùi: Phaûi quaùn hôi thôû ngaén, cho ñeán noùi roäng Hoûi: Hôi thôû laø tröôùc ngaén sau daøi, hay tröôùc daøi sau ngaén? Ñaùp: Tröôùc quaùn ngaén, sau quaùn daøi Hoûi: Laøm sao nhaän bieát? Ñaùp: Nhö noùi: Ñöùc Theá toân nhaäp ñònh khoâng laâu, hôi thôû ra vaøo dao ñoäng nhanh choùng, nhaäp ñònh thì vaän chuyeån laâu, an truï hôi thôû ra vaøo. Nhö ngöôøi vaùc naëng treøo leân choã hieåm naïn, thaân theå meät moûi, laøm cho hôi thôû ra vaøo chuyeån ñoäng nhanh choùng. Neáu khi ngöng thôû thì hôi thôû ra vaøo cuõng döùt. Ñöùc Phaät cuõng gioáng nhö theá, luùc thôû vaøo bieát hôi thôû toûa khaép thaân, khi thôû ra, cuõng bieát khaép thaân. Hoûi: Buoäc yù nieäm ôû choùt soáng muõi, sao laïi bieát ñöôïc hôi thôû ra vaøo ñi khaép thaân? Ñaùp: Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi raèng: Bieát khaép thaân naày laø

phaùp voâ thöôøng, maø khoâng maát nieäm. Hoûi: Neáu vaäy thì khoâng goïi laø khôûi ñònh? Ñaùp: Khoâng goïi laø khôûi, vì khoâng xaû phöông tieän kia, xoay vaàn quaùn thaân naày nhö theá laø khoå, khoâng, voâ ngaõ, oâ ueá, taùnh baát tònh. Neáu

khi nieäm A-na-ban-na naày chöa thaønh, buoäc nieäm ôû choùt muõi, veà sau, neáu thaønh roài, quaùn loã chaân loâng trong thaân, gioáng nhö reã ngoù sen, gioù töø trong ñoù ra vaøo. Hoûi: Neáu vaäy thì sao khoâng goïi laø khôûi ñònh? Ñaùp: Vì taâm khoâng boû phöông tieän ñaõ kyø haïn, neân khoâng goïi laø khôûi ñònh. Toân giaû Baø-ñaøn-ñaø noùi: Nhö khi Boà-taùt quaùn, troùi buoäc nieäm ôû choã gioù ra vaøo nôi caùc loã chaân loâng cuûa thaân, laøm cho taâm khoâng taùn loaïn, cuõng khoâng boû phöông tieän. Ngöøng hôi thôû laø haønh vi cuûa thaân thôû ra thôû vaøo, cho ñeán noùi roäng. Hôi thôû döøng laïi laø thaân haønh: Laøm cho hôi thôû ra vaøo vaän chuyeån nheï nhaøng, vaéng laëng, hoaëc luùc chaúng quaùn. Laïi coù thuyeát noùi: Khi quaùn hôi thôû ngaén, goïi laø nhaäp Sô thieàn, luùc quaùn hôi thôû daøi, laø nhaäp ñeä Nhò thieàn, bieát hôi thôû ñi khaép thaân laø nhaäp ñeä Tam thieàn. Ngöøng hôi thôû laïi laø thaân haønh, nhaäp ñeä Töù thieàn. Boán nghóa nhö theá, cuõng neân noùi theá naày: Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc hyû, nghóa laø Sô thieàn, Nhò thieàn. Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc laïc, töùc laø quaùn saùt nieàm vui naày. Hôi thôû ra vaøo cuûa haønh giaùc taâm nghóa laø quaùn saùt tö töôûng. Laïi coù thuyeát noùi: Hoaït ñoäng cuûa taâm giaùc nghóa laø quaùn tö duy cuûa yù nghieäp. Döøng hôi thôû laø yù haønh. Hôi thôû ra vaøo, nghóa laø khieán cho yù haønh, chuyeån bieán nheï nhaøng vaéng laëng, hoaëc luùc khoâng quaùn. Hôi thôû ra vaøo cuûa taâm giaùc: Nghóa laø quaùn saùt ôû thöùc. Hôi thôû ra vaøo cuûa taâm tuøy hyû giaùc, taâm ñònh, taâm giaûi thoaùt laø: Nhö lai khoâng coù taâm tuøy hyû, khoâng coù taâm ñònh, khoâng coù taâm giaûi thoaùt, quaùn saùt taâm giaûi thoaùt, taâm ñònh taâm tuøy hyû maø Boà-taùt voán thöïc haønh. Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc voâ thöôøng nghóa laø quaùn saùt hôi thôû ra vaøo laø voâ thöôøng. Giaùc döùt hôi thôû ra vaøo: Quaùn saùt döùt tröø phieàn naõo quaù khöù. Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc lìa duïc: Quaùn saùt döùt tröø phieàn naõo ôû vò lai. Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc dieät: Quaùn saùt döùt tröø phieàn naõo trong hieän taïi. Laïi coù thuyeát noùi: Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc voâ thöôøng: Quaùn saùt phaùp taâm, taâm sôû laø voâ thöôøng. Giaùc döùt hôi thôû ra vaøo: Boû kieát aùi, quaùn saùt döùt tröø caùc kieát khaùc. Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc lìa duïc: laø quaùn saùt döùt tröø caùc phieàn naõo. Hôi thôû ra vaøo cuûa giaùc dieät: Quaùn saùt döùt tröø taát caû phaùp kieát. Laïi coù thuyeát noùi: Giaùc voâ thöôøng laø quaùn saùt thaân voâ thöôøng.

Giaùc döùt laø: Quaùn saùt döùt tröø voâ minh. Giaùc lìa duïc laø: Quaùn saùt lìa aùi duïc. Giaùc dieät laø: Quaùn saùt Nieát-baøn laø vaéng laëng. Toân giaû Baø-ñaøn-ñaø noùi: Giaùc voâ thöôøng laø: Quaùn saùt-naêm thuû aám. Giaùc döùt: Quaùn saùt-naêm thuû aám laø khoâng, voâ ngaõ. Giaùc lìa duïc: Quaùn saùt-naêm thuû aám laø khoå. Giaùc dieät: Quaùn saùt-naêm thuû aám laø phaùp baát sinh vaéng laëng. Ta nghó raèng: Truï nhö theá ñeàu laø ñònh thoâ, ta neân truï roäng trong ñònh vi teá. Hoûi: Theá naøo laø ñònh vi teá? Ñaùp: Hoaëc coù thuyeát noùi: Laø ñeä Töù thieàn. Laïi coù thuyeát noùi: Laø ñònh Dieät taän. Luùc aáy laø ban ñeâm coù ba vò trôøi coõi

Duïc ñeán choã Boà-taùt: 1. Haï caên. 2. Trung caên. 3. Thöôïng caên. Vò trôøi caên cô baäc haï, thaáy khoâng coù hôi thôû ra vaøo, laïi khoâng lay ñoäng, khoâng coù tö töôûng vaän haønh, noùi raèng: Sa-moân Cuø-ñaøm naày nay ñaõ cheát. Vò trôøi caên cô baäc trung, thaáy thaân Boà-taùt vaãn coøn aám, duø traûi qua thôøi gian laâu maø khoâng hö hoaïi beøn noùi raèng: nay duø chöa cheát, nhöng veà sau seõ cheát. Trôøi caên baäc thöôïng kia töøng thaáy chö Phaät vaø ñeä töû Phaät nhaäp phaùp thieàn, beøn noùi raèng: Nay chaúng phaûi ñaõ cheát, cuõng chaúng phaûi seõ cheát, vì truï ôû phaùp ñònh naày laø nhö theá. Neáu coù ngöôøi hoûi: Theá naøo laø Thaùnh truï? Theá naøo laø Thieân truï? Theá naøo Phaïm truï? Theá naøo laø hoïc truï? Theá naøo laø Voâ hoïc truï? Theá naøo laø Nhö lai truï? Thì phaûi ñaùp: Laø nieäm A-na-ban-na. Noùi nhö theá goïi laø ñaùp chính ñaùng. Hoûi: Nhö nieäm A-na-ban-na laø phi hoïc phi Voâ hoïc, vì sao noùi laø hoïc truï, Voâ hoïc truï? Ñaùp: Vì töø beân Hoïc, Voâ hoïc maø ñaéc, neân goïi laø Hoïc, Voâ hoïc. Vì coù theå nhaäp phaùp Hoïc, Voâ hoïc, neân goïi laø Hoïc, Voâ hoïc. Laïi coù thuyeát noùi: Vì khoâng coù phieàn naõo, neân goïi laø Thaùnh thanh tònh. Trôøi hieän coù, goïi laø trôøi khoâng naõo haïi, neân goïi laø phaïm. Vì hieän coù hoïc, neân goïi laø hoïc. Vì coù theå ñöôïc phaùp hoïc, neân goïi laø hoïc. Vì hieän coù Voâ hoïc, neân goïi laø Voâ hoïc, vì coù theå sinh ra phaùp Voâ hoïc, neân goïi laø Voâ hoïc. Nhö lai truï laø A-la-haùn truï goïi laø Nhö lai truï. Chöa ñöôïc maø ñöôïc laø thaéng tieán. Ñaõ töøng ñöôïc nghóa laø:

1. Thoï nieàm vui hieän phaùp. 2. Ñaõ ñeán baát ñoäng. Laïi coù thuyeát noùi: Vì baäc Thaùnh hieän coù, neân goïi laø Thaùnh truï. Coù theå sinh phaùp Thaùnh, neân goïi laø Thaùnh truï. Vì sôû höõu cuûa trôøi, neân goïi laø thieân truï. Vì coù theå sinh leân coõi trôøi, neân goïi laø Thieân truï. Cho ñeán vì laø sôû höõu cuûa Nhö lai, neân goïi laø Nhö lai truï. Vì coù theå sinh ra phaùp Nhö lai, neân goïi laø Nhö lai truï. Chöa ñöôïc maø ñöôïc, nghóa laø A-la-haùn ñaõ ñöôïc thoï nhaän hieän phaùp laïc: Hieän phaùp laïc coù boán loaïi: 1. Vui xuaát gia. 2. Vui raûnh rang. 3. Vui vaéng laëng. 4. Vui ba Boà-ñeà. Nhö chuùng sinh coõi Saéc, vì döïa vaøo thaân, neân taâm hoài chuyeån, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Nhö chuùng sinh coõi Duïc, coõi Saéc vì döïa vaøo saéc, neân taâm hoài chuyeån. Voâ saéc coõi Voâ saéc, hoaëc laø taâm kia khoâng coù choã nöông maø hoài chuyeån. Vì muoán cho yù cuûa ngöôøi kia ñöôïc quyeát ñònh, neân soaïn luaän naày, ñeå noùi laø coù choã nöông. Hoûi: Ngöôøi kia ñaõ döïa vaøo choã naøo? Ñaùp: Choã maïng caên thoï thaân. Caùc taâm, taâm khaùc, taâm baát töông öng haønh nhö theá v.v... Nhöõng gì goïi laø baát töông öng haønh? Nghóa laø taùnh cuûa phaøm phu, khoâng thaønh töïu ñaéc, sinh, truï, giaø, dieät. Hoûi: Vöøa döïa vaøo taâm hoài chuyeån vì sao chæ noùi coù thaân? Ñaùp: Vì thaân thoâ neân noùi thaân. Nhaõn caên vaø taâm dieät theo thöù lôùp, laøm chuû theå nöông, choã nöông cho nhaõn thöùc, sinh ra nhaõn caên. Thaân caên boán ñaïi sinh thaân caên boán ñaïi. Maïng caên thoï thaân xöù: ñaéc, sinh, truï, giaø, dieät. Caùc phaùp nhö theá laøm chuû theå nöông khoâng laøm choã nöông. Nhó thöùc, tyû thöùc, thieät thöùc, thuyeát minh cuõng gioáng nhö theá. Thaân caên vaø taâm theo thöù lôùp dieät laøm chuû theå nöông vaø choã nöông cho thaân thöùc, sinh thaân caên boán ñaïi. Maïng caên thoï thaân xöù, ñaéc, sinh, truï, giaø, dieät. Caùc phaùp nhö theá

taïo ra chuû theå nöông, khoâng taïo ra choã nöông. Taâm dieät theo thöù lôùp tröôùc yù thöùc laøm chuû theå vaø choã nöông cho yù thöùc. Thaân caên, sinh thaân caên boán ñaïi. Maïng caên cho thaân xöù: ñaéc, sinh, truù, giaø, dieät. Caùc phaùp nhö vaäy laøm chuû theå nöông khoâng laøm choã

nöông. Laïi coù thuyeát noùi: Nhaõn caên vaø taâm theo thöù lôùp dieät laøm chuû theå nöông vaø choã nöông cho nhaõn thöùc, sinh ra nhaõn caên boán ñaïi. Thaân caên sinh ra thaân caên boán ñaïi, saéc, höông, vò, xuùc, maïng caên thoï thaân xöù: ñaéc, sinh, truï, giaø, dieät. Caùc phaùp nhö theá laøm chuû theå nöông, khoâng laøm choã nöông. Nhó thöùc, tyû thöùc, thieät thöùc, cuõng noùi nhö theá. Thaân caên vaø taâm theo thöù lôùp dieät laøm chuû theå vaø choã nöông cho thaân thöùc, sinh thaân caên boán ñaïi: Saéc, höông, vò, xuùc, maïng caên thoï thaân xöù: ñaéc, sinh, truï, laõo dieät. Caùc phaùp nhö theá laøm chuû theå khoâng laøm choã nöông. Taâm theo thöù lôùp dieät cuûa tieàn yù thöùc laøm chuû theå nöông, khoâng laøm choã nöông cho yù thöùc. Thaân caên sinh thaân caên boán ñaïi: Saéc, höông, vò, xuùc, maïng caên thoï thaân xöù: Ñaéc, sinh, truï, giaø, dieät. Caùc phaùp nhö theá laøm chuû theå khoâng laøm choã nöông döïa. Laïi coù thuyeát noùi: Nhaõn caên vaø taâm thöù lôùp dieät laøm chuû theå vaø choã nöông cho nhaõn thöùc. Boán aám caâu sinh laøm chuû theå, khoâng laøm choã nöông. Nhó, tyû, thieät, thaân thöùc cuõng gioáng nhö theá. Tieàn yù thöùc, taâm theo thöù lôùp dieät laøm chuû theå vaø choã nöông cho yù thöùc. Boán aám caâu sinh laøm chuû theå nöông döïa khoâng laøm choã nöông döïa. Hoûi: Nhö theá laø noùi ngöôøi sinh coõi Duïc, coõi Saéc, coøn ngöôøi sinh leân coõi Voâ saéc theá naøo? Ñaùp: Taâm theo thöù lôùp dieät tieàn yù thöùc laøm chuû theå nöông, choã nöông cho yù thöùc, ba aám caâu sinh taïo ra chuû theå nöông, khoâng taïo ra ñoái töôïng nöông döïa. Hoûi: Theå cuûa maïng caên laø moät hay nhieàu? Neáu laø moät thì luùc chaët tay, chaân, vì sao maïng khoâng döùt? Neáu laø nhieàu thì luùc chaët tay chaân cuûa maïng caên, vì sao ôû trong tay chaân khoâng coù maïng? Ñaùp: Neân noùi raèng: thaät theå laø moät, vì moät maïng caên ôû trong thaân, neân goïi laø coù maïng. Nhö coù moät thoï goïi laø coù thoï, nhö coù moät tö goïi laø coù tö, vì coù moät taâm neân goïi laø coù taâm, vì moät taâm dieät, neân goïi laø voâ taâm. Vì coù moät maïng nhö theá, neân goïi laø coù maïng. Hoûi: Neáu vaäy thì vì sao luùc chaët döùt tay chaân, con ngöôøi khoâng cheát? Ñaùp: Vì maïng laø choã nöông cuûa thaân coù hai thöù: Coù ñaày ñuû, khoâng ñaày ñuû. Neáu khi chaët döùt tay chaân thì phaàn thaân ñaày ñuû ñaõ dieät, phaàn thaân khoâng ñaày ñuû vaãn noái tieáp nhau sinh. Choã thaân nöông ñaày ñuû, truï

ôû trong phaùp baát sinh. Phaàn thaân khoâng ñaày ñuû, nghóa laø heã gaëp duyeân lieàn sinh. Hoûi: Vì sao chaët ñöùt tay chaân thì khoâng cheát, maø chaët ñaàu, chaët löng laø cheát? Ñaùp: Neáu chaët ñöùt tay chaân, vaø phaàn thaân coøn laïi, thì khoâng laøm hö hoaïi nhieàu nhaäp. Coøn khi cheùm döùt ñaàu, chaët ngang löng thì seõ gaây hö hoaïi nhieàu nhaäp. Laïi nöõa, neáu khi chaët ñöùt tay chaân, khoâng gaây hö hoaïi nhieàu nhaäp, thì nhaân cuõng khoâng phaù hoaïi duyeân. Neáu khi cheùm döùt ñaàu, chaët ngang löng thì seõ laøm hö hoaïi nhieàu nhaân cuûa nhaäp, cuõng gaây tan raõ duyeân cuûa nhaäp kia, khieán nhieàu nhaäp truù trong phaùp baát sinh.

Laïi nöõa, vì ñaàu laø choã hoäi nhoùm cuûa caùc caên, vì löng laø choã ôû cuûa hôi thôû ra vaøo, neân neáu bò hö haïi thì cheát, coøn phaàn thaân, tay, chaân, v.v... chaúng phaûi nôi tu taäp cuûa caùc caên, cuõng chaúng phaûi choán döøng laïi cuûa hôi thôû ra vaøo, cho neân chaët ñöùt thì khoâng cheát. Laïi coù thuyeát noùi: Theå cuûa maïng caên laø nhieàu phaùp, khaùc vôùi tay chaân, trong caùc phaàn thaân coøn laïi nhö theá, cuõng khaùc. Hoûi: Neáu vaäy chaët döùt tay chaân, vöùt boû choã khaùc, vì sao khoâng coù maïng? Ñaùp: Maïng trong tay chaân duø taùnh ñeàu khaùc, nhöng vaãn thuoäc veà thaân, neáu lìa thaân, thì seõ khoâng coøn thuoäc veà thaân nöõa, cho neân khoâng soáng. Hôn nöõa, vì lìa choã nöông vaø duyeân nuoâi lôùn cho neân khoâng soáng. Hoûi: Theá naøo laø choã thoï thaân? Ñaùp: Phaùp töông töï cuûa chuùng sinh, vôùi choã thoï thaân cuõng laø moät theå, laø voâ kyù khoâng aån moät, vöøa laø baùo vöøa laø choã döïa. Baùo, nghóa laø noùi söï gioáng nhau cuûa caùc ñöôøng. Nhö chuùng sinh ñòa nguïc xoay vaàn gioáng nhau, cuõng theá coõi khaùc, söï sinh khaùc, phaûi bieát cuõng xoay vaàn töông töï. Choã döïa, nghóa laø noùi söï töông töï cuûa giôùi. Nhö coõi Duïc laïi gioáng coõi Duïc. Coõi Saéc, Voâ saéc, cuõng noùi nhö theá. Nhö giôùi töông töï cuõng theá, veà phöông höôùng, doøng hoï, taïi gia, Tyø-kheo, Baø-la-moân, Hoïc, Voâ hoïc nhö vaäy, cuõng phaûi tuøy töôùng maø noùi. Laïi coù thuyeát noùi: Baùo, nghóa laø sôû ñaéc luùc môùi sinh. Choã döõa laø sôû ñaéc veà thôøi gian sau. Nhö Sa-moân laïi gioáng Sa-moân, Baø-la-moân laïi gioáng Baø-la-moân. Phaùp töông töï naày coù ñöôïc, coù xaû. Xaû, nghóa laø hoaëc luùc khi thaân cheát roài xaû, hoaëc vì vieäc khaùc neân xaû. Vieäc khaùc laø nhö ñöôïc chaùnh quyeát ñònh, xaû töông töï cuûa phaøm phu, ñöôïc töông töï cuûa baäc Thaùnh. Luùc A-la-haùn nhaäp Nieát-baøn, xaû maø khoâng ñaéc. Laïi coù thuyeát noùi: Phaùp töông töï cuûa chuùng sinh coù ba thöù, ñoù laø

thieän, baát thieän, voâ kyù. Nhö phaùp töông töï cuûa “Taùm ngöôøi” laø thieän. Phaùp töông töï cuûa ngöôøi naêm nghieäp Voâ giaùn laø baát thieän. Caùc phaùp töông töï cuûa ngöôøi khaùc laø voâ kyù. Hoûi: Nhöõng ngöôøi cheát ôû nôi naày, sinh vaøo choã khaùc, ñeàu boû choã thoï thaân chaêng? Neáu boû choã thoï thaân, coù phaûi ñeàu cheát ôû ñaây, sinh ôû kia chaêng? Cho ñeán noùi roäng thaønh boán tröôøng hôïp: 1. Cheát nôi naày, sinh choã khaùc, khoâng xaû choã thoï thaân, nghóa laø cheát trong ñòa nguïc, laïi ñoïa vaøo ñòa nguïc, cho ñeán cheát treân coõi trôøi, sinh laïi coõi trôøi, laø xaû choã thoï thaân. 2. Khoâng phaûi cheát ôû ñaây sinh ôû kia: Nghóa laø ngöôøi ñöôïc chaùnh quyeát ñònh. 3. Cheát ôû choã naày sinh choã khaùc, cuõng xaû choã thoï thaân: Nghóa laø cheát trong ñòa nguïc, sinh vaøo ñöôøng khaùc, cho ñeán cheát treân coõi trôøi, sinh trong ñöôøng khaùc. 4. Khoâng cheát ôû ñaây, sinh ôû kia, cuõng khoâng xaû nôi thoï thaân laø: Tröø ngaàn aáy vieäc treân.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.